

Đề bài

Nhân dân ta thường truyền tụng với nhau câu tục ngữ đúc kết kinh nghiệm trong cuộc việc như sau:

*Trăm hay
không bằng
tay quen*

Em hãy bình luận câu tục ngữ và rút ra mối quan hệ lý tưởng giữa lí thuyết và thực hành.

Bài làm

Bắt đầu biết đọc, biết viết, chúng ta đã được làm quen với tục ngữ. Tục ngữ là những bài học quý giá mà cha ông ta để lại cho con cháu đời sau về kinh nghiệm muôn mặt của đời sống. Tuy ngắn gọn, nhưng tục ngữ chứa đựng trong đó thật nhiều những ý nghĩa sâu sắc. Một trong những kinh nghiệm mà chúng ta cần tìm hiểu đó là kinh nghiệm về việc học và làm. Câu tục ngữ: *Trăm hay không bằng tay quen* cho chúng ta nhiều suy nghĩ về mối quan hệ giữa lí thuyết và thực hành, mối quan hệ mà mọi người ai cũng quan tâm.

Tách câu tục ngữ thành hai vế, ta đi vào tìm hiểu các khái niệm. *Trăm hay* là lượng kiến thức phong phú, là toàn bộ những lí thuyết chúng ta học được từ sách vở, từ những năm tháng dưới mái trường, từ những điều thầy cô giảng giải. *Hay* ở đây là hiểu biết, là nhận thức các nguyên lí của công việc. Bên cạnh đó, *tay quen* lại là khả năng thực hành, khả năng đúc rút các kinh nghiệm từ thực hành để người làm việc có thể tiến hành công việc của mình được tốt.

Từ hai khái niệm nêu trên, cả câu tục ngữ đưa ra kết luận: thực hành cần được xem là quan trọng hơn lí thuyết, hiểu biết lí thuyết không bằng khả năng thực hành.

Ở đây, chúng ta cần tìm hiểu để đánh giá cho thỏa đáng ý nghĩa của bài học mà cha ông ta để lại. Trước hết, ta xác nhận khía cạnh đúng của câu *trăm hay không bằng tay quen*.

Hai mặt để tiến hành một công việc là lí thuyết và thực hành. Thế nhưng, nếu chỉ học lí thuyết thật giỏi, mà không học thực hành thì lí thuyết ấy trở thành mớ lí thuyết suông. Người có lí thuyết như vậy khi vào làm việc sẽ gặp phải các khó khăn, những *sự cố* từ thực tế mà lí thuyết không thể đề cập hết được. Lúc bấy giờ việc tiến hành công việc sẽ gặp nhiều lúng túng, sai phạm. Mặt khác, có những người tuy không có điều kiện để học tập nhiều, nhưng do sớm bắt tay vào công việc, từ những thành công và thất bại của chính mình mà họ *trưởng thành* hơn. Thực hành nhiều, người làm việc sẽ tự rút ra được cho mình những kinh nghiệm để xử lí công việc được tốt.

Hãy nhìn vào hai người cùng làm việc, chúng ta sẽ thấy điều đó.

Nếu như một kĩ sư mới ra trường, trong quá trình ở giảng đường đại học, người sinh viên ấy không một lần làm thực hành hoặc xem nhẹ các giờ thực hành, thì đến khi bắt tay vào công việc, anh sẽ lúng túng hơn một công nhân lành nghề đã làm việc nhiều năm. Điều đó là do mớ lí thuyết suông không giúp gì được cho người kĩ sư trẻ, còn kinh nghiệm làm việc lại giúp cho người công nhân lành nghề có thể thành công.

Tuy nhiên, đó là nhìn nhận ở một khía cạnh. Mặt khác, chúng ta vẫn biết rằng, câu tục ngữ còn có chỗ chưa thỏa đáng. Cái chưa thỏa đáng ở đây là cha ông ta có phần cực đoan, quá đề cao thực hành mà xem nhẹ lí thuyết.

Thực tế thì có lí thuyết mới có thực hành. Lí thuyết đúng thì thực hành mới chính xác. Rõ ràng, khi chúng ta đã nắm giữ lí thuyết, thì chúng ta sẽ bước vào thực hành tự tin và nhanh chóng hơn. Có lí thuyết người làm việc sẽ đỡ phải mất thời gian *mò mẫm*, tìm tòi, công việc sẽ có hiệu quả cao hơn. Người kĩ sư trẻ trong quá trình học tập đã có thực hành kèm với học lí thuyết thì sẽ xử lí công việc nhanh hơn một công nhân học nghề. Bởi lẽ, người công nhân ấy sẽ tìm tòi các cách làm, qua nhiều thành công hay thất bại mới làm tốt được công việc; mà như vậy, công việc sẽ chậm chạp biết chừng nào!

Sau khi đã tìm hiểu và đánh giá các khía cạnh đúng và sai của bài học nêu trên, chúng ta đã có thể rút ra được mối quan hệ giữa thực hành và lí thuyết. Hai mặt của một công việc có sự tác động qua lại lẫn nhau. Trước hết, lí thuyết là cơ sở, là nền móng để việc thực hành đạt kết quả cao. Bên cạnh đó, thực hành lại là quá trình trải nghiệm, đúc kết kinh nghiệm để bổ sung cho lí thuyết thêm hoàn chỉnh, để đưa lí thuyết sát với thực tế công việc hơn.

Một lần nữa, chúng ta xác nhận mối quan hệ giữa lí thuyết và thực hành là mối quan hệ tương hỗ. Chúng cần có nhau và cần cho người làm việc để đưa công việc đến đích thành công. Là học sinh, chúng ta thấm thía ý tứ của bài học mà cha ông ta để lại. Trước hết, trong học tập chúng ta cần kết hợp tốt giữa việc làm bài tập với việc học lí thuyết, tránh học suông, học vẹt. Hơn nữa, muốn trở thành người công dân tốt, người làm việc tốt trong tương lai, ngay từ bây giờ, chúng ta cần phải ra sức học tập để nắm vững các kiến thức cơ bản, để mai sau có thể vận dụng tốt vào công việc của mình. Chúng ta trưởng thành đúng hướng sẽ góp phần cho đất nước ngày mai tươi đẹp hơn, giàu mạnh hơn.